TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Ký ức cánh cò

ISSN: 2734-9195 10:17 07/06/2026

Cánh cò ở đồng quê thuở xưa giờ hầu như không còn. Những cơn mưa đã mang chúng tản mạt về bao miền đất mới. Có chăng chỉ còn hoài niệm ở lại, khiến lòng người xao xuyến, bâng khuâng trước những làn mưa trong trẻo ùa về...

Tuổi thơ tôi là tháng ngày lam lũ nơi cánh đồng làng, bên dòng sông nước quanh năm ngàu đục. Nơi mẹ trở về bằng quang gánh đung đưa, quẩy quả bao khó khăn đời người vất vả. Nơi ấy có những câu chuyện kể mãi còn tồn tại cùng với thời gian. Để những đứa con xa quê cho dù có lớn khôn, trưởng thành đến đâu, sẽ mãi da diết nhớ khi nghe ai đó nhắc đến hai chữ quê nhà, để biết đường tìm về từ những lời ru một thời nức nở.

Không biết tự lúc nào cánh cò trở thành biểu tượng cho sự cần mẫn của những người nông dân chăm chỉ. Trong ca dao tục ngữ và cả trong câu hát ru của bà, của mẹ ngày xưa, hình ảnh cánh cò cứ thế chập chờn bay. Bàng bạc những gian khổ, mà cũng không làm cho thân cò kia trở nên mềm yếu. Câu ca dao tục ngữ dễ thuộc nằm lòng nhờ những người phụ nữ hết mình vì con vì cháu mà cứ vậy được truyền lại từ đời này qua đời khác không cách nào mai một.

Hình mang tính minh họa. Nguồn: Internet

Nhớ những đêm mẹ cha bỏ tôi ở nhà cho bà coi sóc, còn mình đi sông bắt tôm bắt tép tới tảng sáng mới về, mỗi lần thấy tôi cựa mình trở giấc bà lại cầm chiếc quạt mo cau phe phẩy, không quên thoa vào lòng tôi câu hát ru ngọt nức lòng người. "À ơi, cái cò mày đi ăn đêm. Đậu phải cành mềm lộn cổ xuống ao"... Câu hát ru tưởng như cách để lấy lòng những đứa trẻ con dễ chìm vào giấc ngủ lại trở thành lời tự sự của bao phận người lận đận, lênh đênh chốn miền quê đói nghèo.

Ngày đó cánh đồng ở quê tôi xuất hiện khá nhiều cò. Lẫn trong những thửa ruộng đang mùa trổ đòng thấp thoáng từng chú cò với bộ lông mượt mà, trắng muốt, cần mẫn kiếm mồi. Thỉnh thoảng trong lúc chăn trâu, lũ trẻ con chúng tôi thường ếp chặt xuống từng bờ cỏ, mang theo chiếc vợt lưới cha làm cho để vợt cò mang về. Có những hôm theo mẹ ra đồng, thấy có động là những chú cò vội vàng đập cánh bay đi. Ngoài giờ chăn trâu, cắt cỏ, chúng tôi có thêm trò đi tìm những tổ cò trong những ruộng lúa tốt um nhưng chẳng bao giờ bắt gặp.

Nhất là những hôm trời chuyển mây bất chợt, như sắp báo hiệu cơn mưa, là y như rằng xa xa trên bầu trời từ đâu xuất hiện từng đàn cò thẳng hàng nối tiếp nhau. Bà thường bảo, ấy là lúc "đàn cò đi đón cơn mưa, tối tăm mù mịt, ai đưa cò về". Cho đến khi trời nổi sấm ù thì chẳng thấy đàn cò đâu nữa.

Đám trẻ thơ ngày nào rồi cũng lớn khôn, những tháng năm dông dài theo thời gian hằn sâu vào đôi mắt mẹ bao vết chân chim. Chúng tôi rời quê trở ra phố thị cùng với trăn trở mẹ cha mong ước con nên người. Để một ngày bất giác trở về, thấy lòng day dứt vì những nỗi nhớ khôn nguôi vội trôi vào quên lãng.

Bà tôi giờ không còn minh mẫn để nhận ra những đứa cháu bé bỏng của mình ngày xưa, giờ đã trưởng thành, khôn lớn thế nào. Thời gian và bao nhớ nhung đã lấy đi của bà tất cả. Đôi chân khỏe mạnh, cặp mắt tinh tường. Thế nhưng nụ cười thì lúc nào cũng rạng ngời trên môi, cùng cơi trầu nhai móm mém nơi bậc thềm nhà ngóng trông cháu con đoàn viên, sum họp.

Cánh cò ở đồng quê thuở xưa giờ hầu như không còn. Những cơn mưa đã mang chúng tản mạt về bao miền đất mới. Có chăng chỉ còn hoài niệm ở lại, khiến lòng người xao xuyến, bâng khuâng trước những làn mưa trong trẻo ùa về...

Tác giả: **Song Ninh**

Số nhà 32, phố Nghi Tân, p. Đông Mai, Quảng Ninh.